

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

A6-0258/2009

7.4.2009

*****I**

RAPORT

Ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv füüsilisest isikust ettevõtjatena tegutsevate meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamise kohta, millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 86/613/EMÜ (KOM(2008)0636 – C6-0341/2008 – 2008/0192(COD))

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

Raportöör: Astrid Lulling

Arvamuse koostaja(*): Luigi Cocilovo
Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon

(*) Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 47

Kasutatud tähised

- * nõuandemenetlus
antud hääle enamus
- **I koostöömenetlus (esimene lugemine)
antud hääle enamus
- **II koostöömenetlus (teine lugemine)
antud hääle enamus ühise seisukoha heakskiitmiseks, parlamendi liikmete häälteenamus ühise seisukoha tagasilükkamiseks või muutmiseks
- *** nõusolekumenetlus
parlamendi liikmete häälteenamus, v.a EÜ asutamislepingu artiklites 105, 107, 161 ja 300 ning ELi lepingu artiklis 7 toodud juhtudel
- ***I kaasotsustamismenetlus (esimene lugemine)
antud hääle enamus
- ***II kaasotsustamismenetlus (teine lugemine)
antud hääle enamus ühise seisukoha heakskiitmiseks, parlamendi liikmete häälteenamus ühise seisukoha tagasilükkamiseks või muutmiseks
- ***III kaasotsustamismenetlus (kolmas lugemine)
antud hääle enamus ühise teksti heakskiitmiseks

(Märgitud menetlus põhineb komisjoni esitatud õiguslikul alusel.)

Õigusloomega seotud teksti muudatusettepanekud

Euroopa Parlamendi muudatusettepanekutes märgistatakse muudetud tekst **paksus kaldkirjas**. Kui Euroopa Parlament soovib muutmisakti puhul muuta olemasolevat sätet, mida komisjoni ettepanekus ei muudeta, märgistatakse muutmata jäävad tekstiosad **paksus kirjas**. Välja jäetav tekstiosa tähistatakse sümboliga [...]. *Tavalises kaldkirjas* märgistus on mõeldud asjaomastele osakondadele abiks lõpliku teksti ettevalmistamisel ja tähistab neid õigusakti osi, mille kohta on tehtud parandusettepanek lõpliku teksti vormistamiseks (nt ilmselged vead või väljajätmised mõnes keeleversioonis). Selliste parandusettepanekute puhul on vaja vastavate osakondade nõusolekut.

SISUKORD

lehekülg

EUROOPA PARLAMENDI ÕIGUSLOOME GA SEOTUD RESOLUTSIOONI PROJEKT..5	
SELETUSKIRI	19
TÖÖHÕIVE- JA SOTSIAALKOMISJONI ARVAMUS (*)..	25
ÕIGUSKOMISJONI ARVAMUS	35
MENETLUS	42

(*) Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 47

EUROOPA PARLAMENDI ÕIGUSLOOME GA SEOTUD RESOLUTSIOONI PROJEKT

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv füüsilisest isikust ettevõtjatena tegutsevate meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamise kohta, millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 86/613/EMÜ (KOM(2008)0636 – C6-0341/2008 – 2008/0192(COD))

(Kaasotsustamismenetlus: esimene lugemine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (KOM(2008)0636);
 - võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikli 251 lõiget 2 ja artikli 141 lõiget 3, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C6-0341/2008);
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 51;
 - võttes arvesse naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni raportit ja tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni ning õiguskomisjoni arvamusi (A6-0258/2009),
1. kiidab komisjoni ettepaneku muudetud kujul heaks;
 2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon kavatses seda oluliselt muuta või selle teise tekstiga asendada;
 3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile.

Muudatusettepanek 1

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 4**

Komisjoni ettepanek

(4) Euroopa Parlament on komisjoni järjekindlalt üles kutsunud direktiivi 86/613/EMÜ läbi vaatama, eriti selleks, et parandada abistavate abikaasade olukorda põllumajanduses.

Muudatusettepanek

(4) Euroopa Parlament on komisjoni järjekindlalt üles kutsunud direktiivi 86/613/EMÜ läbi vaatama, eriti selleks, et **tugevdada füüsilisest isikust ettevõtjatena tegutsevate naiste kaitset raseduse ja sünnituse puhul ning** parandada abistavate abikaasade olukorda põllumajanduses, **käsitööstuses, kaubanduses, väikese ja keskmise suurusega ettevõtetes ning vabakutselistes ametites.**

Selgitus

Komisjoni teostatud mõju hindamine on tõestanud, et direktiiv 86/613/EMÜ ei ole tõhus. Euroopa Parlament on korduvalt ja eriti oma 21. veebruari 1997. aasta resolutsioonis abistavate abikaasade kohta nõudnud eespool nimetatud direktiivi läbivaatamist eesmärgiga parandada füüsilisest isikust ettevõtjate ja nende abistavate abikaasade sotsiaalset olukorda kõikides tegevusvaldkondades, nii põllumajanduses, käsitööstuses, kaubanduses, väikese ja keskmise suurusega ettevõtetes kui ka vabakutselistes ametites.

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*(4 a) Euroopa Parlament tegi oma 21. veebruari 1997. aasta resolutsioonis füüsilisest isikust ettevõtjate abistavate abikaasade olukorra kohta¹ ettepaneku registreerida kohustuslikus korras abistavad abikaasad, et nad ei oleks enam nähtamatud töötajad, ja kohustada liikmesriike võimaldama abistavatele abikaasadele liitumist füüsilisest isikust ettevõtjate haigus-, invaliidsus- ja vanaduskindlustusskeemidega.
EÜT C 85, 17.3.1997, lk 186.*

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 7 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(7 b) Abistavatele abikaasadele tuleb anda selgelt sõnastatud tööalane staatus ja määratleda nende õigused.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 10

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(10) Asutamislepingu artikli 141 lõike 4 kohaselt võivad liikmesriigid säilitada või

(10) Asutamislepingu artikli 141 lõike 4 kohaselt võivad liikmesriigid säilitada või

võtta meetmeid, mis sätestavad erilised eelised, et hõlbustada alaesindatud sool tegutsemist füüsilisest isikust ettevõtjana ja ära hoida või heastada halvemusi tööalases karjääris. Põhimõtteliselt ei tuleks praktikas võrdsuse saavutamisele suunatud meetmeid käsitleda naiste ja meeste võrdse kohtlemise õiguspõhimõtte rikkumisena.

võtta meetmeid, mis sätestavad erilised eelised, et hõlbustada alaesindatud sool tegutsemist füüsilisest isikust ettevõtjana ja ära hoida või heastada halvemusi tööalases karjääris. Põhimõtteliselt ei tuleks praktikas võrdsuse saavutamisele suunatud **positiivseid** meetmeid käsitleda naiste ja meeste võrdse kohtlemise õiguspõhimõtte rikkumisena.

Selgitus

Tuleb meelde tuletada, et asjaomases valdkonnas tohib võtta positiivseid meetmeid.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 11

Komisjoni ettepanek

(11) Füüsilisest isikust ettevõtjate puhul tähendab võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamine, et ei tohi esineda diskrimineerimist seoses äritegevuse või füüsilisest isikust ettevõtja muud laadi tegevuse alustamise, sisseseade hankimise või tegevuse laiendamisega.

Muudatusettepanek

(11) Füüsilisest isikust ettevõtjate puhul tähendab võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamine, et ei tohi esineda diskrimineerimist seoses äritegevuse või füüsilisest isikust ettevõtja muud laadi tegevuse alustamise, **juhtimise**, sisseseade hankimise või tegevuse laiendamisega.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 12

Komisjoni ettepanek

(12) Abikaasade või elukaaslaste (kui neid tunnustatakse liikmesriigi õiguse alusel) ühise äriühingu loomise tingimustega tuleb tagada, et ei esineks diskrimineerimist perekonnaseisu alusel.

Muudatusettepanek

(12) Abikaasade või elukaaslaste (kui neid tunnustatakse liikmesriigi õiguse alusel) **vahelise** ühise äriühingu loomise tingimustega tuleb tagada, et ei esineks diskrimineerimist perekonnaseisu alusel. **Käesolevas direktiivis tuleks mõisteid „perekonnaseis“ ja „pereettevõte“ tõlgendada vastavalt kooselu tunnustamisele Euroopa Kohtu asjaomastes otsustes.**

Selgitus

Selle muudatusega kohaldatakse Euroopa Kohtu 1. aprilli 2008. aasta otsust kohtuasjas C-267/06 Tadao Maruko.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 13

Komisjoni ettepanek

(13) Arvestades nende panust pereettevõttesse, peaks abistavatel abikaasadel olema **soovi korral** õigus samale kaitse tasemele, mis on füüsilisest isikust ettevõtjatel, vastavalt füüsilisest isikust ettevõtjate suhtes kohaldatavatele tingimustele, **eelkõige sotsiaalkindlustusmaksete tingimustele**. Liikmesriigid peaksid võtma vajalikke meetmeid selle valiku võimaldamiseks. Igal juhul peaks **füüsilisest isikust ettevõtja ja** abistava abikaasa kaitse tase olema proportsionaalne **nende** osalemisega pereettevõtte **tegevuses**.

Muudatusettepanek

(13) Arvestades nende panust pereettevõttesse, peaks abistavatel abikaasadel olema õigus samale kaitse tasemele, mis on füüsilisest isikust ettevõtjatel, vastavalt füüsilisest isikust ettevõtjate suhtes kohaldatavatele tingimustele. Liikmesriigid peaksid võtma vajalikke meetmeid selle valiku võimaldamiseks. Igal juhul peaks abistava abikaasa kaitse tase olema proportsionaalne **tema** osalemisega **füüsilisest isikust ettevõtja tegevuses** pereettevõtte **raames**.

Selgitus

Mõnede liikmesriikide kogemused on näidanud, et kui abistavatele abikaasadele pakutakse võimalust liituda sotsiaalkindlustussüsteemiga, siis sageli nad ei liitu. Enesestmõistetavalt oleks nende liitumine tasuline, kuid nad ei ole teadlikud kindlustuse puudumise tõsistest tagajärgedest, eriti pärast lahutust või abikaasa surma.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 16

Komisjoni ettepanek

(16) Hoolekandesüsteemide tõhususe ja tulemuslikkuse suurendamine, eeskätt paremate stiimulite, parema haldamise ja hindamise ning rahastamiskavadele prioriteetide seadmise kaudu, on omandanud otsustava tähtsuse Euroopa sotsiaalmudeli pikaajalise rahandusliku

Muudatusettepanek

(16) Hoolekandesüsteemide tõhususe ja tulemuslikkuse suurendamine, eeskätt paremate stiimulite, parema haldamise ja hindamise ning rahastamiskavadele prioriteetide seadmise kaudu, on omandanud otsustava tähtsuse Euroopa sotsiaalmudeli pikaajalise rahandusliku

jätksuutlikkuse tagamise seisukohalt.
Käesoleva direktiivi rakendamiseks vajalike meetmete väljatöötamisel peaksid liikmesriigid pöörama erilist tähelepanu oma sotsiaalkaitstesüsteemide kvaliteedi ning pikaajalise jätkusuutlikkuse parandamisele ja tagamisele.

jätksuutlikkuse tagamise seisukohalt.

Selgitus

Meetmed, mille eesmärk on parandada füüsilisest isikust ettevõtjate ja abistavate abikaasade olukorda, ei saa mingil moel kahjustada sotsiaalkaitsteskeemide jätkusuutlikkust, kuna suureneb kindlustusmaksete tegijate arv.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 18

Komisjoni ettepanek

(18) Kaitset soolise diskrimineerimise vastu tuleks tugevdada igas liikmesriigis sellise asutuse ***või asutuste*** määramisega, mille pädevuses on asjaomaste probleemide analüüsimine, võimalike lahenduste uurimine ja kannatanutele praktilise abi andmine. ***Kõnealuse asutuse või kõnealuste asutustena võivad tegutseda samad asutused, kes vastutavad riigi tasandil inimõiguste või üksikisiku õiguste kaitse või võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise eest. Käesoleva direktiivi alusel oma õigusi kasutades ja kohustusi täites peaksid nimetatud asutused tegutsema viisil, mis on kooskõlas ÜRO Pariisi põhimõtetega, mis on seotud inimõiguste kaitse ja edendamise riiklike institutsioonide staatuse ja tegevusega.***

Muudatusettepanek

(18) ***Füüsilisest isikust ettevõtjate ja abistavate abikaasade*** kaitset soolise diskrimineerimise vastu tuleks tugevdada igas liikmesriigis sellise asutuse määramisega, mille pädevuses on asjaomaste probleemide analüüsimine, võimalike lahenduste uurimine ja kannatanutele praktilise abi andmine.

Selgitus

On soovitatav mitte segada inimõiguste küsimusi meeste ja naiste võrdse kohtlemisega.

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 2 – punkt a

Komisjoni ettepanek

a) „füüsilisest isikust ettevõtjad”: kõik isikud, kes vastavalt liikmesriigi õiguses sätestatud tingimustele tegelevad oma nimel ettevõtlusega, sealhulgas põllumehed **ja** vabakutselised;

Muudatusettepanek

a) „füüsilisest isikust ettevõtjad” – kõik isikud, kes vastavalt liikmesriigi õiguses sätestatud tingimustele tegelevad oma nimel ettevõtlusega, sealhulgas põllumehed, vabakutselised, **käsitöölised, turustajad ning väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad**;

Selgitus

Väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad, käsitöölised ja turustajad moodustavad samuti olulised füüsilisest isikust ettevõtjate rühmad.

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Võrdse kohtlemise põhimõte tähendab, et puudub igasugune otsene või kaudne sooline diskrimineerimine, eriti perekonnaseisu alusel ning eelkõige seoses äritegevuse alustamise, sisseseade hankimise või äritegevuse laiendamisega või füüsilisest isikust ettevõtja muud laadi tegevuse alustamise või laiendamisega.

Muudatusettepanek

1. Võrdse kohtlemise põhimõte tähendab, et puudub igasugune otsene või kaudne sooline diskrimineerimine, eriti perekonnaseisu alusel ning eelkõige seoses äritegevuse alustamise, **juhtimise**, sisseseade hankimise või äritegevuse laiendamisega või füüsilisest isikust ettevõtja muud laadi tegevuse alustamise või laiendamisega.

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 4

Komisjoni ettepanek

Meeste ja naiste täieliku võrdõiguslikkuse tegelikkuses tagamiseks ei takista võrdse kohtlemise põhimõte ühtki liikmesriiki

Muudatusettepanek

Meeste ja naiste täieliku võrdõiguslikkuse tegelikkuses tagamiseks ei takista võrdse kohtlemise põhimõte ühtki liikmesriiki

säilitamast või kehtestamast meetmeid, et ära hoida või heastada sooga seotud halvemusi.

säilitamast või kehtestamast meetmeid, **mille eesmärk on näiteks naiste ettevõtlustegevuse edendamise**, et ära hoida või heastada sooga seotud halvemusi.

Selgitus

Tuleb märkida ettevõtete loomist naiste poolt.

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 5

Komisjoni ettepanek

Ilma et see piiraks mõlemale sugupoolele võrdselt kehtivate konkreetsete tingimuste kohaldamist teataval tegevusalal tegutsemiseks, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed selleks, et abikaasade või elukaaslaste (kui viimaseid tunnustatakse liikmesriigi õigusaktide alusel) ühise äriühingu loomise tingimused ei oleks karmimad kui koos muude isikutega ühise äriühingu loomise tingimused.

Muudatusettepanek

Ilma et see piiraks mõlemale sugupoolele võrdselt kehtivate konkreetsete tingimuste kohaldamist teataval tegevusalal tegutsemiseks, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed selleks, et abikaasade või elukaaslaste **vahelise** (kui viimaseid tunnustatakse liikmesriigi õigusaktide alusel) ühise äriühingu loomise tingimused ei oleks karmimad kui koos muude isikutega ühise äriühingu loomise tingimused.

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 6

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed selle tagamiseks, et abistavatel abikaasadel oleks **soovi korral** õigus samaväärsele kaitse tasemele, mis on füüsilisest isikust ettevõtjatel, vastavalt füüsilisest isikust ettevõtjate suhtes kohaldatavatele tingimustele.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed selle tagamiseks, et abistavatel abikaasadel oleks õigus samaväärsele kaitse tasemele, mis on füüsilisest isikust ettevõtjatel, vastavalt füüsilisest isikust ettevõtjate suhtes kohaldatavatele tingimustele.

Nende meetmetega tagatakse abistavate abikaasade sõltumatu liitumine füüsilisest isikust ettevõtjate olemasolevate haigus-, invaliidsus- ja vanaduskindlustust

hõlmavate sotsiaalkindlustusskeemidega tingimusel, et abistavad abikaasad teevad nimetatud skeemidesse sissemaksed samadel alustel nagu füüsilisest isikust ettevõtjad, isegi kui sätestatakse võimalus arvutada abistavate abikaasade sissemaksed kindlasummalisel alusel. Abistavate abikaasade sotsiaalkindlustusmaksed peaksid sarnaselt neile välja makstud töötasule olema tegevuskuludena maksudest maha arvestatavad, tingimusel et teenuseid on osutatud nõuetekohaselt ja et tegemist on selliste teenuste eest makstava tavapärase tasuga.

Selgitus

Abistavate abikaasade liitumine sotsiaalkaitstesüsteemiga tuleks muuta kohustuslikuks. Mõnede liikmesriikide kogemused on näidanud, et kui abistavatele abikaasadele pakutakse võimalust liituda sotsiaalkaitstesüsteemiga, siis suur osa nendest ei liitu. Vaid vähesed abistavad abikaasad mõistavad, et eelkõige lahutuse korral jäävad nad ilma igasuguse sotsiaalkaitseta, eelkõige pensioniõigusteta.

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 7 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada naissoost füüsilistest isikutest ettevõtjatele ja abistavatele abikaasadele **soovi korral** õigus **sama pikale** rasedus- ja sünnituspuhkusele **nagu on sätestatud** direktiivis 92/85/EMÜ.

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada naissoost füüsilistest isikutest ettevõtjatele ja abistavatele abikaasadele õigus **nende erivajadustega kohandatud** rasedus- ja sünnituspuhkusele. **Nimetatud puhkuse kestuse peaksid nad saama ise valida, tingimusel et selle kogupikkus ei ületa** direktiivis 92/85/EMÜ sätestatud kestust.

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 7 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Lõikes 2 nimetatud toetust loetakse piisavaks, kui see tagab sissetuleku, mis on vähemalt võrdne sellega, mida asjaomane isik saaks liikmesriigi õigusaktidega kehtestatud ülemmäära piires, kui ta katkestaks oma tegevuse tervislikel põhjustel, või, kui selleks puudub õigus, muu liikmesriigi õigusega ettenähtud samaväärne toetus, arvestades liikmesriigi õiguses kehtestatud piirmäärasid.

Muudatusettepanek

3. Lõikes 2 nimetatud toetust loetakse piisavaks, kui see tagab sissetuleku, mis on vähemalt võrdne sellega, mida asjaomane isik saaks liikmesriigi õigusaktidega kehtestatud ülemmäära piires, kui ta katkestaks oma tegevuse tervislikel põhjustel, või, kui selleks puudub õigus, muu liikmesriigi õigusega ettenähtud samaväärne toetus, arvestades liikmesriigi õiguses kehtestatud piirmäärasid, ***kui need piirmäärad ei too kaasa diskrimineerimist.***

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 7 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada naissoost füüsilisest isikust ettevõtjatel ja abistavatel abikaasadel lõikes 2 osutatud toetuse alternatiivina võimalikult hea juurdepääs ajutise asenduse teenustele või riigis osutatavatele sotsiaalteenustele.

Muudatusettepanek

(Ei puuduta eestikeelset versiooni).

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 7 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 7 a Abistavate abikaasade töö tunnustamine

Liikmesriigid peavad välja selgitama, millistel tingimustel abistavate

abikaasade töö tunnustamist võib toetada, ja selle väljaselgitamise tulemusel kaaluda kõiki asjakohaseid samme sellise tunnustamise toetamiseks.

Selgitus

Tegemist on direktiivi 86/613/EMÜ endise artikliga 7 abistavate abikaasade töö tunnustamise kohta, et vajadusel sätestada hüvitised lahutuse või lahusele korral, kui abistav abikaasa satub väga ebasoodsasse olukorda pärast aastatepikkust töötamist ettevõtte heaks.

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 8 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et kõikidel isikutel, kes leiavad, et nad on võrdse kohtlemise põhimõtte eiramise tõttu kahju kannatanud, oleks võimalik kasutada kohtu- või haldusmenetlust, *kaasa* sealhulgas liikmesriikide poolt asjakohaseks peetavatel juhtudel lepitusmenetlust, käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmise küsimuses isegi juhul, kui see suhe, millega väidetakse diskrimineerimine kaasnes, on lõppenud.

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et kõikidel isikutel, kes leiavad, et nad on võrdse kohtlemise põhimõtte eiramise tõttu kahju kannatanud, oleks võimalik kasutada **tõhusat** kohtu- või haldusmenetlust, sealhulgas liikmesriikide poolt asjakohaseks peetavatel juhtudel lepitusmenetlust, käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmise küsimuses isegi juhul, kui see suhe, millega väidetakse diskrimineerimine kaasnes, on lõppenud.

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 10 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid määravad asutuse **või asutused**, kelle ülesanne on edendada, analüüsida, jälgida ja toetada **kõikide isikute** võrdset, **soolise diskrimineerimiseta** kohtlemist, **ja teevad nende asutuste jaoks vajalikud korraldused. Nimetatud asutused võivad moodustada osa asutustest, mis riigi**

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid määravad asutuse, kelle ülesanne on **kohaldada käesolevat direktiivi. Nimetatud asutuse võib valida olemasolevate asutuste seast, kelle ülesanne on** edendada, analüüsida, jälgida ja toetada **naiste ja meeste** võrdset kohtlemist.

tasandil vastutavad inimõiguste kaitse, üksikisiku õiguste kaitse või võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise eest.

Selgitus

On soovitatav mitte segada inimõigustealaseid volitusi või muu diskrimineerimise ja vähemuste diskrimineerimise vastast võitlust meeste ja naiste võrdse kohtlemisega, kuna neid küsimusi tuleks vaadelda erinevalt.

Muudatusettepanek 21

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 10 – lõige 2 – sissejuhatav osa**

Komisjoni ettepanek

2. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud **asutuste** ülesannete hulka kuulub:

Muudatusettepanek

2. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud **asutuse** ülesannete hulka kuulub:

Selgitus

(Vt artikli 10 lõike 1 kohta esitatud muudatusettepaneku 13 selgitust).

Muudatusettepanek 22

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 10 – lõige 2 – punkt c a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

c a) kättesaadava teabe asjakohasel tasemel vahetamine samaväärsete Euroopa asutustega, nagu näiteks Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut.

Selgitus

Nimetatud asutused peaksid vahetama teavet, eriti Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudiga.

Muudatusettepanek 23

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 10 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 10 a

***Soolise võrdõiguslikkuse sävalaiendamine
Liikmesriigid võtavad käesolevas
direktiivis osutatud valdkondade õigus- ja
haldusnormide, poliitika ja tegevuse
väljatöötamisel ja rakendamisel aktiivselt
arvesse meeste ja naiste võrdõiguslikkuse
eesmärki.***

Selgitus

Need sätted tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta direktiivist 2006/54/EÜ meeste ja naiste võrdsete võimaluste ja võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta tööhõive ja elukutse küsimustes (uuestisõnastamine) ning nende sätete lisamine ka käesolevasse direktiivi on õigustatud.

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 11

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiivi alusel vastu võetud sätted ja juba kehtivad asjakohased sätted tehakse liikmesriikide territooriumil asjaomastele isikutele sobival viisil teatavaks.

Liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiivi alusel vastu võetud sätted ja juba kehtivad asjakohased sätted tehakse liikmesriikide territooriumil asjaomastele isikutele sobival viisil, ***sealhulgas interneti teel*** teatavaks.

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 13 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid edastavad komisjonile kogu olemasoleva teabe käesoleva

1. Liikmesriigid edastavad komisjonile kogu olemasoleva teabe käesoleva

direktiivi kohaldamise kohta [**kuus aastat** pärast direktiivi vastuvõtmist].

Komisjon koostab kokkuvõtliku aruande ja esitab selle Euroopa Parlamendile ja nõukogule hiljemalt [**seitse aastat** pärast direktiivi vastuvõtmist]. Vajaduse korral lisatakse nimetatud aruandele käesoleva direktiivi muudatusettepanekud.

direktiivi kohaldamise kohta [**neli aastat** pärast direktiivi vastuvõtmist].

Komisjon koostab kokkuvõtliku aruande ja esitab selle Euroopa Parlamendile ja nõukogule hiljemalt [**viis aastat** pärast direktiivi vastuvõtmist]. Vajaduse korral lisatakse nimetatud aruandele käesoleva direktiivi muudatusettepanekud.

Selgitus

Seitsmeaastane periood on liiga pikk aeg komisjoni raporti saamiseks.

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 13 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 13 a Läbivaatamine

Hiljemalt neli aastat pärast artikli 14 lõikes 1 sätestatud kuupäeva vaatab komisjon läbi käesoleva direktiivi kohaldamise ning teeb vajaduse korral muudatusettepanekuid.

Selgitus

Need sätted tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta direktiivist 2006/54/EÜ meeste ja naiste võrdsete võimaluste ja võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta tööhõive ja elukutse küsimustes (uuestisõnastamine) ning nende sätete lisamine ka käesolevasse direktiivi on õigustatud.

Muudatusettepanek 27

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 14 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2. Et arvesse võtta eritingimusi, võivad liikmesriigid käesoleva direktiivi **artikli 6** järgimiseks saada **vajaduse korral [kaks aastat]** lisaagea.

2. Kui erilised raskused seda õigustavad, võivad liikmesriigid käesoleva direktiivi järgimiseks saada [**ühe aasta**] lisaagea.

Selgitus

Lisaaeg ei tohi olla pikem kui üks aasta.

Muudatusettepanek 28

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 14 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 14 a

Miinimumnõuded

Liikmesriigid võivad kehtestada või säilitada õigusnorme, mis kaitsevad võrdse kohtlemise põhimõtet enam kui käesoleva direktiivi sätteid.

Selgitus

Need sätted tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta direktiivist 2006/54/EÜ meeste ja naiste võrdsete võimaluste ja võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta tööhõive ja elukutse küsimustes (uuestisõnastamine) ning nende sätete lisamine ka käesolevasse direktiivi on õigustatud.

SELETUSKIRI

11. detsembri 1986. aasta direktiivil¹ on pikk ajalugu ja mitte eriti kuulsusrikas minevik. Komisjoni 1984. aasta esialgne direktiivi ettepanek² oli palju ambitsioonikam kui õigusakt, mille nõukogu 1986. aastal lõpuks vastu võttis.

1990. aastatel nõudis Euroopa Parlament oma resolutsioonides ja raportites korduvalt kõnealuse direktiivi parandamist.

Oma 1997. aasta füüsilisest isikust ettevõtjaid abistavate abikaasade olukorda käsitlevas raportis³ mõistis Euroopa Parlament hukka direktiivi 86/613 tagasihoidliku sõnastuse, mis ei võimaldanud sugugi parandada füüsilisest isikust ettevõtjaid abistavate abikaasade olukorda nende töö tunnustamise ja asjakohase sotsiaalse kaitse osas.

Parlament nõudis muudetud ja liikmesriikidele siduvamat direktiivi, kus tuleks ette näha:

- abistavate abikaasade kohustuslik registreerimine, et nad ei oleks enam nähtamatud töötajad,
- liikmesriikide kohustus võtta vastu meetmed, mis võimaldavad abistavatel abikaasadel sõlmida kindlustuse tervishoiuteenustest ja vanaduspensionist osasaamiseks.

Vaatamata sellele, et parlament tuletas mitmeid kordi meelde kõnealuseid konkreetseid ettepanekuid, et tagada füüsilisest isikust ettevõtjatena töötavate meeste ja naiste, sealhulgas ka neid abistavate abikaasade võrdne kohtlemine, ootas komisjon 2008. aasta oktoobrini, et esitada ettepanek direktiivi 86/613/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta ning ettepanek Euroopa Parlamendile ja nõukogule võtta vastu direktiiv,⁴ mille õiguslik alus on kitsamalt EÜ asutamislepingu artikkel 141. Direktiiv hõlmab ainult neid aspekte, mida ei ole veel käsitletud vahepeal vastu võetud meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte täitmist sätestavates muudes direktiivides⁵. Meeldetuletuseks olgu öeldud, et 1986. aasta direktiiv põhines Rooma lepingu artiklil 100 ja 235, mitte selle artiklil 119, mida füüsilisest isikust ettevõtjate suhtes ei kohaldata, samal ajal kui artikli 141 lõiget 3 kohaldatakse nüüdseks tööhõive ja elukutse küsimustes ning see hõlmab seega ka füüsilisest isikust ettevõtjaid.

Komisjoni valik tunnistada 1986. aasta direktiiv kehtetuks ja esitada ettepanek võtta vastu uus

¹ Nõukogu 11. detsembri 1986. aasta direktiiv 86/613/EMÜ füüsilisest isikust ettevõtjatena, kaasa arvatud põllumajanduses füüsilisest isikust ettevõtjatena tegutsevate meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamise kohta, ja füüsilisest isikust ettevõtjatena tegutsevate naiste kaitse kohta seoses raseduse ning sünnitusega (EÜT L 359, 19.12.1986, lk 56).

² Ettepanek võtta vastu nõukogu direktiiv füüsilisest isikust ettevõtjatena, kaasa arvatud põllumajanduses füüsilisest isikust ettevõtjatena tegutsevate meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamise kohta, ja füüsilisest isikust ettevõtjatena tegutsevate naiste kaitse kohta seoses raseduse ning sünnitusega (KOM/84/57 (lõplik) (EÜT C 113, 27.4.1984, lk 4).

³ 8. jaanuari 1997. aasta raport füüsilisest isikust ettevõtjaid abistavate abikaasade olukorra kohta, EÜT C 055 24.2.1997, lk 0003.

⁴ KOM(2008)636 lõplik

⁵ 79.7 EMÜ, 2004/113/EÜ, 2006/54/EÜ

õigusakt füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevate või kõnealusele tegevusele kaasa aitavate meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamiseks tugineb 1986. aasta direktiivi rakendamise raportitele, ekspertide raportitele ja mõjuhinangutele¹. Kõigist kõnealustest raportitest ja uuringutest ilmnes, et 1986. aasta direktiiv on osutunud ebatõhusaks, selle tulemused praktikas on direktiivi eesmärkidega võrreldes ebarahuldavad, seda nii füüsilisest isikust ettevõtjate endi osas, kuid eriti neid abistavate abikaasade puhul, ning seda vaatamata asjaolule, et neisse kahte kategooriasse kuuluvate isikute juriidiline staatus on muidugi erinev.

On tõsi, et 1986. aastast saadik on põllumajanduses, käsitöö ja kaubanduse valdkonnas ja vabakutselistena tegutsevate füüsilisest isikust ettevõtjate ja neid abistavate abikaasade või siseriiklikus õiguses tunnustatud elukaaslaste olukord enamikus liikmesriikides muutunud. Seda võib öelda nii sotsiaalkindlustuse kui ka emaduse kaitse puhul.

Raport uue direktiivi ettepanekuga kaasneva mõjuhinangu² kohta võimaldab hinnata direktiivi ulatust nii füüsilisest isikust ettevõtjate kui ka tunnustatud elukaaslaste abistavate isikute puhul.

Füüsilisest isikust ettevõtjad

Füüsilisest isikust ettevõtjana tegutseb 16 % Euroopa töövõimelisest elanikkonnast, mis ei ole seega eriti levinud. Kokku 32,5 miljonist füüsilisest isikust ettevõtjast vaid kolmandik on naised,³ kuigi naised näivad meelsamini hakkavat füüsilisest isikust ettevõtjaks, et vältida töötust või ühitada paremini töö- ja pereelu.

71 % füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevatest naistest töötab teenustesektoris. Põllumajanduses on füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevate naiste ja meeste arv peaaegu võrdne, vastavalt 21 % ja 20 %. EPECi⁴ raporti kohaselt on suurimat füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevate naise arvu kasvu (10 % ajavahemikul 1998–2006) täheldatud Luksemburgi Suurhertsogiriigis, järgnevad Kreeka, Itaalia ja Küpros (5 %).

Ettepanekut kõrvaldada takistused naiste juurdepääsult füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemisele, nt nähes ette erimeetmed või soodustused, mis peaksid hõlbustama alaesindatud sool tegutseda füüsilisest isikust ettevõtjana, tuleb seega toetada, kuid rohkem tuleks välja tuua ettepaneku kui positiivse meetme aspekti (direktiivi ettepaneku põhjendus 10, artikkel 4).

¹ Komisjoni aruanne nõukogu 11. detsembri 1986. aasta direktiivi 86/613/EMÜ (füüsilisest isikust ettevõtjatena, kaasa arvatud põllumajanduses füüsilisest isikust ettevõtjatena tegutsevate meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamise kohta, ja füüsilisest isikust ettevõtjatena tegutsevate naiste kaitse kohta seoses raseduse ning sünnitusega) rakendamise kohta [KOM(94) 163]; meeste ja naiste võrdset kohtlemist käsitleva ühenduse õigusega tegeleva sõltumatute õigusekspertide võrgustiku aruanne direktiivi 86/613/EMÜ kohta, **SEK(2008)2592**, **SEK(2008)2593**.

² **SEK(2008)2593**

³ EPEC – *Study on implementation of the principle of equal treatment of men and women engaged in activity in a self-employed capacity and assisting spouses*, tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektooraat, juuni 2008.

⁴ EPEC – *Study on implementation of the principle of equal treatment of men and women engaged in activity in a self-employed capacity and assisting spouses*, tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektooraat, juuni 2008.

Kõige olulisem on äriühingu asutamist käsitlev ettepanek (artikkel 5), sest selles on nähtud ette siduvate meetmete võtmist liikmesriikides, et riigi õigusega ei oleks enam keelatud ühise äriühingu asutamine abikaasade või elukaaslaste poolt. Enam ei ole keelatud, et füüsilisest isikust ettevõtja võtab palgalisena oma ettevõttesse tööle oma abikaasa või elukaaslase. See lahendab ideaalselt abistava abikaasa isikliku sotsiaalkindlustuse probleemi, andes võimaluse kanda äriühingu tegevuskuludesse abikaasale tegelikult määratud töötasu, juhul, kui on täidetud kaks tingimust – tegemist on levinud suurusjärgus töötasuga nõuetekohaselt osutatud teenuste eest ning makstud on kõik seadusega ettenähtud tasud ja maksud.

Mis puutub füüsilisest isikust ettevõtjast naiste emaduskaitsese, siis ei saa siin rakendada sama rasedus- ja sünnituspuhkust, mis kehtib palgatöötajate suhtes.

Enamikul juhtudel ei saa äriühingu või talu naissoost juht endale lubada tegevuse katkestamist mitmeks nädalaks. Sellele vaatamata peab vastava taotluse korral võimaldama neile ema ja lapse tervise kaitsmise eesmärgil puhkuse pikkusega vähemalt neli nädalat enne ja neli nädalat pärast sünnitust. Ka palgatöötajate puhul kehtib kõnealune kohustuslik miinimum.

Hüvitis peaks õigustatult võrduma vähemalt haigushüvitisega, kuid eelkõige on vaja, et kõnealune hüvitis oleks riigi õiguses ette nähtud, kõigis liikmesriikides see nii ei ole.

On tõsi, et juba 19s liikmesriigis on füüsilisest isikust ettevõtjast naistel õigus 14 nädala pikkusele tasustatud rasedus- ja sünnituspuhkusele. Olenevalt hüvitise rahastamise viisist (riigieelarvest või füüsilisest isikust ettevõtja tehtud sissemaksetest) võivad tekkida konkurentsimoonutused. Kui on olemas riiklikud asendusteenused, oleks mõistlik ette näha füüsilisest isikust ettevõtjate juurdepääs kõnealustele teenustele alternatiivina rahalisele hüvitisele.

Abistavad abikaasad ja tunnustatud elukaaslased

27 liikmesriigiga Euroopa Liidus on hinnanguliselt 3,75 miljonit abistavat abikaasat (või pereliiget), mis moodustab 11,5 % kõigist Euroopa Liidu füüsilisest isikust ettevõtjatest¹. Ligikaudu 11 % füüsilisest isikust ettevõtjatest väidab, et neid abistab mõni pereliige. Enamikul juhtudest on tegemist naistega, kes aitavad oma abikaasat või tunnustatud elukaaslast.

Abistavad abikaasad ei moodusta ühtset rühma. Kõnealune tegevuse liik on esindatud enim põllumajandus-, käsitöö- ja kaubandussektoris, kuid ka vabakutseliste seas. Mõnes liikmesriigis on olemas abistavate abikaasade staatus. Näiteks Prantsusmaal võivad nad valida kolme võimaluse vahel: palgatöötajast abikaasa, koostööpartnerist abikaasa või kaastöötajast abikaasa, koos vastava kandega äriregistrisse või kutsealade loetellu. Enamikus liikmesriikides ei ole neil aga ikka veel omaette staatust ning nende tööd ei tunnustata. Neil ei ole abikaasast sõltumatut sotsiaalkindlustust. Enamikus liikmesriikides on neil teised õigused, st nad kuuluvad (nagu ka lastel) füüsilisest isikust ettevõtja haigekassa alla ning pärast füüsilisest isikust ettevõtja surma on neil õigus lesepensionile. Kuid mis saab lahutuse

¹ EPEC – *Study on implementation of the principle of equal treatment of men and women engaged in activity in a self-employed capacity and assisting spouses*, tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraat, juuni 2008.

puhul, eriti pärast pikki abieluaastaid? Abikaasal on suur vaesumisoht, kuna tal ei ole eraldi sotsiaalkaitset, sest tema suhtes ei kehti ühtegi staatust ning ta ei saa tõendada vanadus- või töövõimetuspensionini saamiseks tööaastaid.

1986. aasta direktiiv ei saavutanud oma eesmärki, vaatamata asjaolule, et osas liikmesriikides pakutakse abistavale abikaasale võimalust liituda vabatahtlikult tavaliselt füüsilisest isikust ettevõtjate sotsiaalkindlustussüsteemiga, kui see on olemas.

Mõnes liikmesriigis on abistavatel abikaasadel kohustus liituda sotsiaalkaitstesüsteemidega (Prantsusmaal alates 2007. aasta juulist, Belgias alates 2006. aastast).

Ka Portugalis peavad abistavad abikaasad kohustuslikus korras järgima füüsilisest isikust ettevõtjatele ettenähtud korda ja saavad kasutada kõnealuse korraga ette nähtud toetusi. Luksemburgi Suurhertsogiriigis on alates 1974. aastast olemas kohustuslik kindlustussüsteem põllumajandussektoris abistavatele abikaasadele ja kaastöötajatest pereliikmetele. Samasugune kord on ette nähtud ka käsitöö-, kaubandus- ja vabakutseliste sektoris, kuid selles on sätestatud arvukad erandid ja vabastused.

Soomes osaleb iga alaline elanik automaatselt sotsiaalkindlustussüsteemis, olenemata elukutsest. Saksamaal käsitletakse abistavaid abikaasasid äriühingu või põllumajandusettevõtte kaasomanikena ja neil on füüsilisest isikust ettevõtja staatus.

Kõnealuste liikmesriikide kogemused näitavad, et ainult kohustuslik kindluskate on tõhus mehhanism.

Direktiivis 86/613/EMÜ on ette nähtud ainult abistavate abikaasade vabatahtlik liitumine sotsiaalkaitstesüsteemiga. Direktiiv on seega osutunud ebatõhusaks. Kuid ka komisjoni uues ettepanekus on ette nähtud vabatahtlik süsteem. Ettepaneku artiklis 6 on sätestatud, et: „*abistavatel abikaasadel oleks soovi korral õigus samaväärsele kaitse tasemele, mis on füüsilisest isikust ettevõtjatel, vastavalt füüsilisest isikust ettevõtjate suhtes kohaldatavatele tingimustele*”. Komisjoni ettepanekus on seega ette nähtud abikaasade liitumine füüsilisest isikust ettevõtjatele ette nähtud korraga vabatahtlikkuse ja osaluse maksete alusel. Raportöör on veendunud, et kõnealune lähenemisviis on ebatõhus ja ei paranda kuidagi abistavate abikaasade olukorda. Nende liikmesriikide kogemused, kus vabatahtlik kindlustusega liitumine eksisteerib, on näidanud, et kui abistavale abikaasale pakutakse võimalust valida, kas liituda pensionikindlustussüsteemiga või mitte, siis enamikul juhtudest nad ei liitu. Nad kardavad, et nende liitumine tekitab sisse maksete näol suuri kulutusi. Kuid väga vähesed abistavad abikaasad annavad endale aru mitteliitumise tõsistest tagajärgedest juhul, kui sotsiaalkindlustusega liitunud abikaasast lahutatakse või kui abikaasa sureb. Kõiki neid põhjusi arvestades on raportöör veendunud, et liitumine sotsiaalkindlustussüsteemiga tuleb muuta abistavate abikaasade jaoks kohustuslikuks. Euroopa Liidul peavad olema siduvad õigusaktid, milles kehtestatakse abistavate abikaasade jaoks minimaalsete tagatiste raamistik, kus liikmesriigid võivad valida oma süsteemi kohandamiseks kõige sobivama vahendi.

Seetõttu tuleb muuta direktiivi ettepaneku põhjendust 13 ja artiklit 6, et tagada kõigepealt liitumisvõimalus füüsilisest isikust ettevõtjale ette nähtud süsteemiga ja et mitte võimaldada vabastusi, sätestada kohustuslik sotsiaalkindlustusega liitumine, nähes vajaduse korral ette võimaluse arvutada sisse maksete kindlaksmääratud summade alusel.

Oluline on ette näha ka sotsiaalkindlustusmaksete mahaarvamise võimalus maksudest, käsitledes neid näiteks ettevõtlusega seotud kuludena.

Mis puutub rasedus- ja sünnituspuhkusesse, siis tuleb see kohandada abistavate abikaasade eriolukorraga ja mitte kasutada palgatöötajate rasedus- ja sünnituspuhkuse süsteemi, nii nagu eespool füüsilisest isikust ettevõtjatega seoses juba põhjendatud. Valik peatada töötamine pereettevõttes enne ja pärast sünnitust sõltub ka abistavate abikaasade puhul sellise puhkuse hüvitamisest. Puhkuse võtmine oleks kindlasti soovitatav 4 nädalaks enne ja pärast lapse sündi. Valmisolek puhkust võtta sõltub peamiselt rasedus- ja sünnituspuhkuse rahastamisest. Nagu Luksemburgi Suurhertsogiriigis, tuleks rasedus- ja sünnituspuhkust rahastada täielikult riigi vahenditest, seda ei peaks rahastama ei tööandjad ega palgatöötajad ega füüsilisest isikust ettevõtjad ja neid abistavad abikaasad, see aitab ka vältida konkurentsimoonutusi ühtsel turul.

Abistava abikaasa töö tunnustamine

Komisjon jätab oma direktiivi ettepanekus 1986. aasta direktiivi asendamise kohta tähelepanuta asjaolu, et abistavate abikaasade töö tunnustamine on oluline. Varasema direktiivi artiklis 7 oli sätestatud, et: „*Liikmesriigid peavad välja selgitama, millistel tingimustel abistavate abikaasade töö tunnustamist võib toetada*”. Oma direktiivi läbivaatamise ettepanekus on komisjon kõnealuse artikli täielikult välja jätnud.

Tuleks olla tähelepanelik asjaolu suhtes, et abistavate abikaasade panust ettevõtte tulemissse on raske tunnustada, kui nad ei ole ennast kohustuslikus korras registreerinud. Töö tunnustamine hüvitise saamise eesmärgil on õiguspärane ka lahutuse puhul või lahku elama asumisel. On tõsi, et teema keerukust arvestades tuleb sellealastes õigusnormides vaadelda nii abieluõigust, maksuõigust kui ka äriühinguõigust.

Võrdõiguslikkusega tegelevad asutused

Komisjoni ettepanekud (artikkel 10), kus on segunenud inimõiguste ja soolise diskrimineerimise alane pädevus, ei ole väga vastuvõetavad. Meeste ja naiste võrdne kohtlemine puudutab kogu rahvastikku, mitte muudel alustel, nagu rassiline kuuluvus, usutunnistus jne, diskrimineeritavaid vähemusi. Seetõttu peaks kõnealuse direktiivi nõuetekohase rakendamise üle järelevalvet teostav asutus olema seesama, kes on pädev käsitlema palgatöötajatest meeste ja naiste võrdse kohtlemise alaseid direktiive, ning mitte inimõiguste kaitsega tegelev asutus.

Järeldused

1986. aasta direktiiv ei ole saavutanud oma eesmärke, sest see oli liiga vähenõudlik. Praegune komisjoni ettepanek on veel ambitsioonitu, sest selles pakutud lahendused ei ole väga siduvad. Füüsilisest isikust ettevõtjate ja eriti neid abistavate abikaasade võimalus loobuda või saada vabastus kohustuslikust liitumisest sotsiaalkindlustusega ei taga meeste ja naiste võrdset kohtlemist.

Teades, et liikmesriikide seisukohad ei ole sugugi üksmeelsed vajaduse osas parandada

õiguslikku raamistikku, et füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevate meeste ja naiste ning neid abistavate abikaasade või tunnustatud elukaaslaste võrdse kohtlemise põhimõtet asjakohaselt täidetaks,

– ning võttes teadmiseks ühelt poolt kutseorganisatsioonide ja teiselt poolt asjaomaste VVOde väga lahknevad seisukohad, ei saa ju olla võimatu leida mõistlik konsensus, et kõnealuse direktiivi saaks vastu võtta esimesel lugemisel ja enne Euroopa Parlamendi valimisi.

12.2.2009

TÖÖHÕIVE- JA SOTSIAALKOMISJONI ARVAMUS (*)

naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjonile

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv füüsilisest isikust ettevõtjatena tegutsevate meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamise kohta, millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 86/613/EMÜ (KOM(2008)0636 – C6-0341/2008 – 2008/0192(COD))

Arvamuse koostaja(*): Luigi Cocilovo

(*) Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 47

LÜHISELGITUS

Euroopa Parlament taotles ettepaneku vastuvõtmist direktiivi muutmiseks, millega asendatakse direktiiv 86/613/EMÜ, „et kõrvaldada kaudne diskrimineerimine, arendada positiivset võrdse kohtlemise kohustust ning parandada abistavate abikaasade õiguslikku olukorda“. Abistavate abikaasade olukorda käsitöö, kaubanduse, põllumajanduse ja kalanduse valdkonnas ning väikestes pereettevõtetes arutati nii sugude võrdõiguslikkuse seisukohast kui ka võttes arvesse asjaolu, et naiste seisund on kaitsetum kui meestel¹.

Käesoleva arvamuse eesmärgiks on seda nõuet rõhutada. Lisaks toetatakse arvamusega komisjoni ettepanekut lisada direktiivi ettepanekusse ka "elukaaslased" kui rühm, mida direktiiv peaks samuti hõlmama. Kuna liikmesriikide õigusaktides on olukord seoses elukaaslaste mõistega väga keeruline, näib vajalik selgitada, et Euroopa Liidu seisukohast peaksid kõik isikud, kes osalevad füüsilisest isikust ettevõtjate tegevuses, ilma et nad oleksid töötajad või äripartnerid, saama võrdsel tasemel õigused ja kaitse.

Sugude võrdõiguslikkuse seisukohast tuleb võrdse kohtlemise põhimõtet rakendada mitte üksnes seoses äritegevuse alustamise, sisseseade hankimise või äritegevuse laiendamisega, vaid ka seoses ettevõtte juhtimisega, kaasa arvatud osalemine otsuste langetamisel.

Võrdse kohtlemise seisukohast on tervitatavad ka komisjoni pingutused abistavatele

¹ EP 3. septembri 2008. aasta resolutsioon soolise võrdõiguslikkuse kohta aastal 2008.

abikaasadele ja elukaaslastele parema sotsiaalse kaitse tagamiseks. Kuid sotsiaalkaitstesüsteemide hüvitised peaksid olema vabatahtlikul alusel üksnes siis, kui sama põhimõtet rakendatakse ka füüsilisest isikust ettevõtjatele. Kui liikmesriik kohustab füüsilisest isikust ettevõtjaid sotsiaalkaitstesüsteemiga liituma, peaks see olema kohustuslik ka abistavatele abikaasadele ja elukaaslastele.

Lõpuks tehakse ettepanek, et liikmesriikidel peaks olema võimalik täita direktiivi eesmärgid palju varem kui komisjon ette näeb, kuna direktiiv juba kehtib ja seda kavatsetakse üksnes mõnes osas laiendada.

MUUDATUSETTEPANEKUD

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon palub vastutaval naiste õiguste ja soolise võrdsuslikkuse komisjonil lisada oma raportisse järgmised muudatusettepanekud:

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 7

Komisjoni ettepanek

(7) Direktiivi tuleks kohaldada füüsilisest isikust ettevõtjate **ja** neid abistavate abikaasade suhtes, sest mõlemad osalevad äritegevuses.

Muudatusettepanek

(7) Direktiivi tuleks kohaldada füüsilisest isikust ettevõtjate, neid abistavate abikaasade **ja elukaaslaste** suhtes, sest mõlemad osalevad äritegevuses.

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 11

Komisjoni ettepanek

(11) Füüsilisest isikust ettevõtjate puhul tähendab võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamine, et ei tohi esineda diskrimineerimist seoses äritegevuse või füüsilisest isikust ettevõtja muud laadi tegevuse alustamise, sisseseade hankimise või tegevuse laiendamisega.

Muudatusettepanek

(11) Füüsilisest isikust ettevõtjate puhul tähendab võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamine, et ei tohi esineda diskrimineerimist seoses äritegevuse või füüsilisest isikust ettevõtja muud laadi tegevuse alustamise, **juhtimise**, sisseseade hankimise või tegevuse laiendamisega.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 12

Komisjoni ettepanek

(12) Abikaasade või elukaaslaste (kui neid tunnustatakse liikmesriigi õiguse alusel) ühise äriühingu loomise tingimustega tuleb tagada, et ei esineks diskrimineerimist perekonnaseisu alusel.

Muudatusettepanek

(12) Abikaasade või elukaaslaste (kui neid tunnustatakse liikmesriigi õiguse alusel) ühise äriühingu loomise tingimustega tuleb tagada, et ei esineks diskrimineerimist perekonnaseisu alusel. ***Käesolevas direktiivis tuleks mõisteid „perekonnaseis“ ja „pereettevõtte“ tõlgendada vastavalt kooselu tunnustamisele Euroopa Kohtu asjaomastes otsustes.***

Selgitus

Selle muudatusega rakendatakse Euroopa Kohtu 1. aprilli 2008. aasta otsust kohtuasjas C-267/06 Tadao Maruko.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 13

Komisjoni ettepanek

(13) Arvestades nende panust pereettevõttesse, peaks abistavatel abikaasadel olema soovi korral õigus samale kaitse tasemele, mis on füüsilisest isikust ettevõtjatel, vastavalt füüsilisest isikust ettevõtjate suhtes kohaldatavatele tingimustele, eelkõige sotsiaalkindlustusmaksete tingimustele. Liikmesriigid peaksid võtma vajalikke meetmeid selle valiku võimaldamiseks. Igal juhul peaks füüsilisest isikust ettevõtja **ja** abistava abikaasa kaitse tase olema proportsionaalne nende osalemisega pereettevõtte tegevuses.

Muudatusettepanek

(13) Arvestades nende panust pereettevõttesse, peaks abistavatel abikaasadel **ja elukaaslastel** olema soovi korral õigus samale kaitse tasemele, mis on füüsilisest isikust ettevõtjatel, vastavalt füüsilisest isikust ettevõtjate suhtes kohaldatavatele tingimustele, eelkõige sotsiaalkindlustusmaksete tingimustele. Liikmesriigid peaksid võtma vajalikke meetmeid selle valiku võimaldamiseks **või abistavate abikaasade ja elukaaslaste kaasamiseks oma kohustuslikku sotsiaalkindlustussüsteemi samadel tingimustel, mida kohaldatakse füüsilisest isikust ettevõtjate puhul.** Igal juhul peaks füüsilisest isikust ettevõtja, abistava abikaasa **ja elukaaslase** kaitse tase olema proportsionaalne nende osalemisega

pereettevõtte tegevuses.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 14

Komisjoni ettepanek

(14) Rasedate füüsilisest isikust ettevõtjate **ja** abistavate abikaasade majandusliku ja füüsilise haavatavuse tõttu on vaja anda neile õigus rasedus- ja sünnituspuhkusele, mille üht osa tuleks käsitleda kohustuslikuna. Liikmesriikidele jääb pädevus kehtestada sotsiaalkindlustusmaksete suurus ning kogu toetuste ja maksete kord, eeldusel et järgitakse käesoleva direktiivi minimaalseid ettekirjutusi. Võttes arvesse füüsilisest isikust ettevõtjate **ja** abistavate abikaasade konkreetset olukorda, tuleks neile jätta lõplik valik küsimuses, kas kasutada rasedus- ja sünnituspuhkust või mitte.

Muudatusettepanek

(14) Rasedate füüsilisest isikust ettevõtjate, abistavate abikaasade **ja elukaaslaste** majandusliku ja füüsilise haavatavuse tõttu on vaja anda neile õigus rasedus- ja sünnituspuhkusele, mille üht osa tuleks käsitleda kohustuslikuna. Liikmesriikidele jääb pädevus kehtestada sotsiaalkindlustusmaksete suurus ning kogu toetuste ja maksete kord, eeldusel et järgitakse käesoleva direktiivi minimaalseid ettekirjutusi. Võttes arvesse füüsilisest isikust ettevõtjate, abistavate abikaasade **ja elukaaslaste** konkreetset olukorda, tuleks neile jätta lõplik valik küsimuses, kas kasutada rasedus- ja sünnituspuhkust või mitte.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 15

Komisjoni ettepanek

(15) Füüsilisest isikust ettevõtjate tegevuse eripära arvesse võtmiseks peaks naissoost füüsilisest isikust ettevõtjatel **ja** abistavatel abikaasadel olema võimaluse piires õigus rasedus- ja sünnituspuhkuse ajal valida rahalise toetuse ja ajutise asendamise vahel.

Muudatusettepanek

(15) Füüsilisest isikust ettevõtjate tegevuse eripära arvesse võtmiseks peaks naissoost füüsilisest isikust ettevõtjatel, abistavatel abikaasadel **ja elukaaslastel** olema võimaluse piires õigus rasedus- ja sünnituspuhkuse ajal valida rahalise toetuse ja ajutise asendamise vahel.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 1 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Käesolev direktiiv hõlmab füüsilisest isikust ettevõtjaid **ja** neid abistavaid abikaasasid.

Muudatusettepanek

2. Käesolev direktiiv hõlmab füüsilisest isikust ettevõtjaid, neid abistavaid abikaasasid **ja elukaaslasi**.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad, et abikaasade või elukaaslaste (kui neid tunnustatakse liikmesriigi õiguse alusel) ühise äriühingu loomise tingimustes ei esineks diskrimineerimist perekonnaseisu alusel. Kõiki abikaasade ja elukaaslaste (kui neid tunnustatakse liikmesriigi õiguse alusel) loodud ühiseid äriühinguid tunnustatakse „pereettevõttena”. Kooselude tunnustamine põhineb vastavatel Euroopa Kohtu otsustel.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 2 – lõige 1 – punkt b

Komisjoni ettepanek

(b) „abistavad abikaasad” – füüsilisest isikust ettevõtjate abikaasad või – kui neid tunnustatakse liikmesriigi õiguse alusel – elukaaslased, kes vastavalt liikmesriigi õiguses sätestatud tingimustele osalevad pidevalt füüsilisest isikust ettevõtja tegevuses, täites samu või abiülesandeid, olemata ettevõtjaga töösuhetes või tema äripartnerid;

Muudatusettepanek

(b) „abistavad abikaasad **ja elukaaslased**“ – füüsilisest isikust ettevõtjate abikaasad või – kui neid tunnustatakse liikmesriigi õiguse alusel – elukaaslased, kes vastavalt liikmesriigi õiguses sätestatud tingimustele osalevad pidevalt füüsilisest isikust ettevõtja tegevuses, täites samu või abiülesandeid, olemata ettevõtjaga töösuhetes või tema äripartnerid;

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Võrdse kohtlemise põhimõtte tähendab, et puudub igasugune otsene või kaudne sooline diskrimineerimine, eriti perekonnaseisu alusel ning eelkõige seoses äritegevuse alustamise, sisseseade hankimise või äritegevuse laiendamise või füüsilisest isikust ettevõtja muud laadi tegevuse alustamise või laiendamise.

Muudatusettepanek

1. Võrdse kohtlemise põhimõtte tähendab, et puudub igasugune otsene või kaudne sooline diskrimineerimine, eriti perekonnaseisu alusel ning eelkõige seoses äritegevuse alustamise, **juhtimise**, sisseseade hankimise või äritegevuse laiendamise või füüsilisest isikust ettevõtja muud laadi tegevuse alustamise või laiendamise.

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 5

Komisjoni ettepanek

Ilma et see piiraks mõlemale sugupoolele võrdselt kehtivate konkreetsete tingimuste kohaldamist teataval tegevusalal tegutsemiseks, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed selleks, et abikaasade **või** elukaaslaste (kui viimaseid tunnustatakse liikmesriigi õigusaktide alusel) ühise äriühingu loomise tingimused ei oleks karmimad kui koos muude isikutega ühise äriühingu loomise tingimused.

Muudatusettepanek

Ilma et see piiraks mõlemale sugupoolele võrdselt kehtivate konkreetsete tingimuste kohaldamist teataval tegevusalal tegutsemiseks, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed selleks, et abikaasade **või** elukaaslaste **vahelise** (kui viimaseid tunnustatakse liikmesriigi õigusaktide alusel) ühise äriühingu loomise tingimused ei oleks karmimad kui koos muude isikutega ühise äriühingu loomise tingimused.

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 6

Komisjoni ettepanek

Abistavate abikaasade sotsiaalkaitse

6. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed selle tagamiseks, et abistavatel

Muudatusettepanek

Abistavate abikaasade **ja elukaaslaste** sotsiaalkaitse

6. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed selle tagamiseks, et abistavatel

abikaasadel oleks **soovi korral** õigus samaväärsele kaitse tasemele, mis on füüsilisest isikust ettevõtjatel, vastavalt füüsilisest isikust ettevõtjate suhtes kohaldatavatele tingimustele.

abikaasadel **ja elukaaslastel** oleks õigus samaväärsele kaitse tasemele, mis on füüsilisest isikust ettevõtjatel, vastavalt füüsilisest isikust ettevõtjate suhtes kohaldatavatele tingimustele. **Kui selline hüvitiste laiendamine ei ole antud liikmesriigi seaduste järgi kohustuslik, antakse see abistavate abikaasade või elukaaslaste taotluse alusel.**

Selgitus

Sotsiaalsüsteemides, mis ei anna füüsilisest isikust ettevõtjale valikut, kas osaleda sotsiaalkindlustussüsteemis või mitte, peaks see olema kohustuslik ka abistavatele abikaasadele ja elukaaslastele; kui füüsilisest isikust ettevõtjatel on valikuvõimalus, peaks see olema ka abistavatel abikaasadel ja elukaaslastel.

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 7 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada naissoost füüsilistest isikutest ettevõtjatele **ja** abistavatele abikaasadele soovi korral õigus sama pikale rasedus- ja sünnituspuhkusele nagu on sätestatud direktiivis 92/85/EMÜ.

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada naissoost füüsilistest isikutest ettevõtjatele, abistavatele abikaasadele **ja elukaaslastele** soovi korral õigus sama pikale rasedus- ja sünnituspuhkusele nagu on sätestatud direktiivis 92/85/EMÜ.

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 7 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Lõikes 2 nimetatud toetust loetakse piisavaks, kui see tagab sissetuleku, mis on vähemalt võrdne sellega, mida asjaomane isik saaks liikmesriigi õigusaktidega kehtestatud ülemmäära piires, kui ta katkestaks oma tegevuse tervislikel põhjustel, või, kui selleks puudub õigus, muu liikmesriigi õigusega ettenähtud

Muudatusettepanek

3. 3. Lõikes 2 nimetatud toetust loetakse piisavaks, kui see tagab sissetuleku, mis on vähemalt võrdne **liikmesriigi õiguses ettenähtud alampalgaga või vähemalt võrdne** sellega, mida asjaomane isik saaks liikmesriigi õigusaktidega kehtestatud ülemmäära piires, kui ta katkestaks oma tegevuse tervislikel põhjustel, või, kui

samaväärne toetus, arvestades liikmesriigi õiguses kehtestatud piirmäärasid.

selleks puudub õigus, muu liikmesriigi õigusega ettenähtud samaväärne toetus, arvestades liikmesriigi õiguses kehtestatud piirmäärasid, **tingimusel, et need piirmäärad ei too kaasa mis tahes diskrimineerimist.**

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 7 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada naissoost füüsilisest isikust *ettevõtjatel* ja *abistavatel abikaasadel* lõikes 2 osutatud toetuse alternatiivina **võimalikult hea** juurdepääs ajutise asenduse teenustele või riigis osutatavatele sotsiaalteenustele.

Muudatusettepanek

4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada naissoost füüsilisest isikust *ettevõtjatele* ja *abistavatele abikaasadele* **ning naissoost elukaaslastele** lõikes 2 osutatud toetuse alternatiivina võimalikult hea juurdepääs ajutise asenduse teenustele või riigis osutatavatele sotsiaalteenustele.

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 13 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid edastavad komisjonile kogu olemasoleva teabe käesoleva direktiivi kohaldamise kohta [**kuus aastat** pärast direktiivi vastuvõtmist]. Komisjon koostab kokkuvõtliku aruande ja esitab selle Euroopa Parlamendile ja nõukogule hiljemalt [**seitse aastat** pärast direktiivi vastuvõtmist]. Vajaduse korral lisatakse nimetatud aruandele käesoleva direktiivi muudatusettepanekud.

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid edastavad komisjonile kogu olemasoleva teabe käesoleva direktiivi kohaldamise kohta [**neli aastat** pärast direktiivi vastuvõtmist]. Komisjon koostab kokkuvõtliku aruande ja esitab selle Euroopa Parlamendile ja nõukogule hiljemalt [**viis aastat** pärast direktiivi vastuvõtmist]. Vajaduse korral lisatakse nimetatud aruandele käesoleva direktiivi muudatusettepanekud.

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 14 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Et arvesse võtta eritingimusi, võivad liikmesriigid käesoleva direktiivi artikli 6 järgimiseks saada vajaduse korral [**kaks aastat**] lisa-aega.

Muudatusettepanek

2. Et arvesse võtta eritingimusi, võivad liikmesriigid käesoleva direktiivi artikli 6 järgimiseks saada vajaduse korral [**ühe aasta**] lisa-aega.

MENETLUS

Pealkiri	Füüsilisest isikust ettevõtjatena tegutsevate meeste ja naiste võrdne kohtlemine
Viited	KOM(2008)0636 – C6-0341/2008 – 2008/0192(COD)
Vastutav komisjon	FEMM
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	EMPL 21.10.2008
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Luigi Cocilovo 4.11.2008
Arutamine parlamendikomisjonis	21.1.2009 10.2.2009
Vastuvõtmise kuupäev	11.2.2009
Lõpphääletuse tulemused	+: 40 -: 0 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Jan Andersson, Edit Bauer, Iles Braghetto, Philip Bushill-Matthews, Milan Cabrnock, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Luigi Cocilovo, Jean Louis Cottigny, Jan Cremers, Harald Ettl, Richard Falbr, Carlo Fatuzzo, Ilda Figueiredo, Joel Hasse Ferreira, Stephen Hughes, Karin Jöns, Ona Juknevičienė, Jean Lambert, Bernard Lehideux, Elisabeth Lynne, Thomas Mann, Jiří Maštálka, Maria Matsouka, Elisabeth Morin, Csaba Óry, Siiri Oviir, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Pier Antonio Panzeri, Rovana Plumb, Elisabeth Schroedter, José Albino Silva Peneda, Kathy Sinnott, Jean Spautz, Gabriele Stauner, Ewa Tomaszewska, Anne Van Lancker, Gabriele Zimmer
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Corina Crețu, Pierre Jonckheer, Jamila Madeira, Adrian Manole, Ria Oomen-Ruijten, Csaba Sógor, Patrizia Toia

30.3.2009

ÕIGUSKOMISJONI ARVAMUS

naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjonile

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv füüsilisest isikust ettevõtjatena tegutsevate meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamise kohta, millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 86/613/EMÜ (KOM(2008)0636 – C6-0341/2008 – 2008/0192(COD))

Arvamuse koostaja: Lidia Joanna Geringer de Oedenberg

LÜHISELGITUS

Raportöör toetab komisjoni ettepanekut võtta vastu direktiiv füüsilisest isikust ettevõtjatena tegutsevate meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamise kohta, millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 86/613/EMÜ.

Abistavate abikaasade rolli suhtutakse sageli ebaõiglaselt kui kohustuste iseenesestmõistetavasse tasustamata täitmisesse.

Nõukogu 11. detsembri 1986. aasta direktiivi 86/613/EMÜ eesmärk on füüsilisest isikust ettevõtjatena, kaasa arvatud põllumajanduses füüsilisest isikust ettevõtjatena, tegutsevate meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamine ja emaduse kaitse.

Direktiiviga 86/613/EMÜ ei saavutatud eesmärki anda „nähtamatutest” töötajatest abistavatele abikaasadele selgelt sõnastatud tööalane staatus ning määratleda nende õigused ja minimaalsed tagatised.

Direktiiv 86/613/EMÜ hõlmab kaht liiki isikuid:

- 1) füüsilisest isikust ettevõtjad, st kõik isikud, kes vastavalt siseriiklikus õiguses sätestatud tingimustele tegelevad enda nimel ettevõtlusega, kaasa arvatud põllumehed ja vabakutselised;
- 2) nende abikaasad, kes vastavalt siseriiklikus õiguses sätestatud tingimustele osalevad pidevalt füüsilisest isikust ettevõtja tegevuses, täites samu või abiülesandeid, olemata ettevõtjaga töösuhetes või tema partnerid.

Nõukogu kutsus komisjoni 2007. aasta detsembris üles „kaaluma vajadust nõukogu direktiiv 86/613/EMÜ läbi vaadata, et tagada füüsilisest isikust ettevõtjate ja neid abistavate abikaasade emaduse ja isadusega seotud õigused”.

2008. aasta märtsis pööras Euroopa Parlament samuti komisjoni tähelepanu direktiivi läbivaatamisele, et parandada põllumajanduses abistavate abikaasade olukorda.

Komisjon palus seepeale sõltumatutel õigusekspertidel koostada aruanne mõju hindamise kohta, et uurida, kas direktiivi tehtud muudatused parandaksid meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamist ja suurendaksid füüsilisest isikust ettevõtjatena tegutsevate naiste osakaalu.

Aruandes jõuti järeldusele, et mittesiduvad meetmed tuleks säilitada. Samuti järeldati, et parim valik eesmärkide saavutamiseks on direktiivi ettepanek, millega muudetakse direktiivi 86/613/EMÜ. Viimases tuleks määratleda järgmised punktid:

- füüsilisest isikust ettevõtjatena tegutsevatele naistele pakutav võimalus võtta emaduspuhkust kuni 14 nädalat, millest kaks nädalat on kohustuslikud;
- abistavate abikaasade õigus samadele sotsiaalkaitsesätetele, mida kohaldatakse füüsilisest isikust ettevõtjatele;
- direktiivi kohaldamisalasse kuuluva valdkonna pädevuse omistamine võrdõiguslikkusega tegelevatele riiklikele asutustele.

EÜ asutamislepingu artikli 141 õiguslikul alusel põhineva käesoleva direktiivi ettepaneku eesmärk on direktiiv 86/613/EMÜ kehtetuks tunnistada, ning selles käsitletakse aspekte, mis ei kuulu direktiivide 2006/54/EÜ, 2004/113/EÜ ja 79/7/EMÜ kohaldamisalasse.

MUUDATUSETTEPANEKUD

Õiguskomisjon palub vastutaval naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjonil lisada oma raportisse järgmised muudatusettepanekud:

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 7 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

***(7 a) Abistavate abikaasade rolli
suhtutakse sageli ebaõiglaselt kui
kohustuste iseenesestmõistetavasse***

tasustamata täitmisesse.

Muudatusettepanek 2

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 7 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(7 b) Abistavatele abikaasadele tuleb anda selgelt sõnastatud tööalane staatus ja määratleda nende õigused.

Muudatusettepanek 3

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 12**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

12) Abikaasade või elukaaslaste (kui neid tunnustatakse liikmesriigi õiguse alusel) ühise äriühingu loomise tingimustega tuleb tagada, et ei esineks diskrimineerimist perekonnaseisu alusel.

12) Ühise äriühingu loomise tingimustega tuleb tagada, et ei esineks diskrimineerimist perekonnaseisu alusel.

Selgitus

Selgitus ei puuduta eestikeelset versiooni.

Muudatusettepanek 4

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 1 – punkt b**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(b) „abistavad abikaasad” – füüsilisest isikust ettevõtjate abikaasad või – kui neid tunnustatakse liikmesriigi õiguse alusel – elukaaslased, kes vastavalt ***liikmesriigi*** õiguses sätestatud tingimustele osalevad pidevalt füüsilisest isikust ettevõtja tegevuses, täites samu või abiülesandeid,

(b) „abistavad abikaasad” – abikaasad, kes vastavalt ***siseriiklikus*** õiguses sätestatud tingimustele osalevad pidevalt füüsilisest isikust ettevõtja tegevuses, täites samu või abiülesandeid, olemata ettevõtjaga töösuhetes või tema äripartnerid;

olemata ettevõtjaga töösuhetes või tema äripartnerid;

Selgitus

Muudatusettepanek mõjutab perekonnaõiguse valdkonda, mis kuulub üksnes liikmesriikide pädevusse. Subsidiaarsuse põhimõtte ja liikmesriikide pädevuste järgimiseks tuleb jätta liikmesriikidele võimalus otsustada, kas nad kohtlevad selles küsimuses abielupaare ja elukaaslast ühtemoodi.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 5

Komisjoni ettepanek

Ilma et see piiraks mõlemale sugupoolele võrdselt kehtivate konkreetsete tingimuste kohaldamist teataval tegevusalal tegutsemiseks, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed selleks, et abikaasade **või elukaaslaste (kui viimaseid tunnustatakse liikmesriigi õigusaktide alusel)** ühise äriühingu loomise tingimused ei oleks karmimad kui koos muude isikutega ühise äriühingu loomise tingimused.

Muudatusettepanek

Ilma et see piiraks mõlemale sugupoolele võrdselt kehtivate konkreetsete tingimuste kohaldamist teataval tegevusalal tegutsemiseks, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed selleks, et abikaasade ühise äriühingu loomise tingimused ei oleks karmimad kui koos muude isikutega ühise äriühingu loomise tingimused.

Selgitus

Muudatusettepanek mõjutab perekonnaõiguse valdkonda, mis kuulub üksnes liikmesriikide pädevusse. Subsidiaarsuse põhimõtte ja liikmesriikide pädevuste järgimiseks tuleb jätta liikmesriikidele võimalus otsustada, kas nad kohtlevad selles küsimuses abielupaare ja elukaaslast ühtemoodi.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 6

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed selle tagamiseks, et abistavatel abikaasadel

Muudatusettepanek

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed selle tagamiseks, et abistavatel abikaasadel

oleks soovi korral õigus samaväärsele kaitse tasemele, mis on füüsilisest isikust ettevõtjatel, vastavalt füüsilisest isikust ettevõtjate suhtes kohaldatavatele tingimustele.

oleks soovi korral õigus *vähemalt* samaväärsele kaitse tasemele, mis on füüsilisest isikust ettevõtjatel, vastavalt füüsilisest isikust ettevõtjate suhtes kohaldatavatele tingimustele, ***tagades sealhulgas sotsiaalkindlustusmaksete taseme, mis peaks tulenema abistava abikaasa ja ettevõtja ühisest kokkuleppest, milles võetakse täiel määral arvesse majanduslikke ja sotsiaalseid kaalutlusi.***

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 8 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et kõikidel isikutel, kes leiavad, et nad on võrdse kohtlemise põhimõtte eiramise tõttu kahju kannatanud, oleks võimalik kasutada kohtu- või haldusmenetlust, *kaasa* sealhulgas liikmesriikide poolt asjakohaseks peetavatel juhtudel lepitusmenetlust, käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmise küsimuses isegi juhul, kui see suhe, millega väidetakv diskrimineerimine kaasnes, on lõppenud.

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et kõikidel isikutel, kes leiavad, et nad on võrdse kohtlemise põhimõtte eiramise tõttu kahju kannatanud, oleks võimalik kasutada ***tõhusat*** kohtu- või haldusmenetlust, sealhulgas liikmesriikide poolt asjakohaseks peetavatel juhtudel lepitusmenetlust, käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmise küsimuses isegi juhul, kui see suhe, millega väidetakv diskrimineerimine kaasnes, on lõppenud.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 10 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid määravad asutuse või asutused, kelle ülesanne on edendada, analüüsida, jälgida ja toetada kõikide isikute võrdset, soolise diskrimineerimiseta kohtlemist, ja teevad nende asutuste jaoks vajalikud korraldused. Nimetatud asutused võivad moodustada osa asutustest, mis riigi tasandil vastutavad inimõiguste kaitse,

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid määravad asutuse või asutused, kelle ülesanne on ***tõhusalt*** edendada, analüüsida, jälgida ja toetada kõikide isikute võrdset, soolise diskrimineerimiseta kohtlemist, ja teevad nende asutuste jaoks vajalikud korraldused. Nimetatud asutused võivad moodustada osa asutustest, mis riigi tasandil vastutavad

üksikisiku õiguste kaitse või võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise eest.

inimõiguste kaitse, üksikisiku õiguste kaitse või võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise eest.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 10 – lõige 2 – punkt b

Komisjoni ettepanek

b) diskrimineerimist käsitleva sõltumatu uurimise korraldamine;

Muudatusettepanek

b) ***majandus- ja sotsiaalvaldkonnas toimuvat*** diskrimineerimist käsitleva sõltumatu uurimise korraldamine;

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 11

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiivi alusel vastu võetud sätted ja juba kehtivad asjakohased sätted tehakse liikmesriikide territooriumil asjaomastele isikutele sobival viisil teatavaks.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiivi alusel vastu võetud sätted ja juba kehtivad asjakohased sätted tehakse liikmesriikide territooriumil asjaomastele isikutele sobival viisil, ***sealhulgas interneti teel*** teatavaks.

MENETLUS

Pealkiri	Füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevate meeste ja naiste võrdne kohtlemine
Viited	KOM(2008)0636 – C6-0341/2008 – 2008/0192(COD)
Vastutav komisjon	FEMM
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	JURI 21.10.2008
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Lidia Joanna Geringer de Oedenberg 3.11.2008
Arutamine parlamendikomisjonis	19.1.2009 11.2.2009
Vastuvõtmise kuupäev	30.3.2009
Lõpphääletuse tulemused	+: 12 -: 0 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Bert Doorn, Giuseppe Gargani, Neena Gill, Klaus-Heiner Lehne, Manuel Medina Ortega, Aloyzas Sakalas, Eva-Riitta Siitonen, Francesco Enrico Speroni, Diana Wallis, Jaroslav Zvěřina, Tadeusz Zwiefka
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Jean-Paul Gauzès

MENETLUS

Pealkiri	Füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevate meeste ja naiste võrdne kohtlemine			
Viited	KOM(2008)0636 – C6-0341/2008 – 2008/0192(COD)			
EP-le esitamise kuupäev	3.10.2008			
Vastutav komisjon istungil teada andmise kuupäev	FEMM 21.10.2008			
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	EMPL 21.10.2008	ITRE 21.10.2008	JURI 21.10.2008	LIBE 21.10.2008
Arvamuse esitamisest loobumine otsuse kuupäev	ITRE 3.11.2008	LIBE 30.3.2009		
Kaasatud komisjon(id) istungil teada andmise kuupäev	EMPL 12.3.2009			
Raportöör(id) nimetamise kuupäev	Astrid Lulling 19.11.2008			
Arutamine parlamendikomisjonis	10.2.2009	9.3.2009		
Vastuvõtmise kuupäev	31.3.2009			
Lõpphääletuse tulemused	+: -: 0:	23 0 2		
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Edit Bauer, Edite Estrela, Věra Flasarová, Nicole Fontaine, Lissy Gröner, Anneli Jäätteenmäki, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Urszula Krupa, Astrid Lulling, Siiri Oviir, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Zita Pleštinská, Teresa Riera Madurell, Eva-Riitta Siitonen, Eva-Britt Svensson, Anne Van Lancker, Anna Záborská			
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Donata Gottardi, Mary Honeyball, Marusya Ivanova Lyubcheva, Maria Petre, Heide Rühle			
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)	Jean-Pierre Audy, Wolfgang Bulfon, Marie-Hélène Descamps, Jean Spautz			
Esitamise kuupäev	7.4.2009			